Region Östergötland

YTTRANDE

2026-10-12
Socialdepartementet
(S2026/01360)

Remissyttrande över promemorian *Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet* (S2026/01360)

Dnr: RÖ 2026/7340

Sammanfattning

Region Östergötland delar regeringens ambition att stärka den nationella informationsförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Regionen bedömer att en nationell digital infrastruktur är en viktig förutsättning för en mer sammanhållen, säker och effektiv vård samt för att möta framtida krav på informationsutbyte inom hälsodataområdet.

Region Östergötland har inget att erinra mot promemorians övergripande inriktning och ser positivt på åtgärder som syftar till att förbättra möjligheterna till informationsdelning och samordning mellan vårdens aktörer. Regionen anser dock att flera av förslagen behöver analyseras ytterligare innan de genomförs. Särskilt gäller detta förslagen om ett grundregister över vårdgivare och ett nationellt register över patienters vårdgivare där proportionalitet och konsekvenser inte bedöms vara tillräckligt belysta.

Region Östergötland anser vidare att konsekvenserna för den personliga integriteten, informationssäkerheten, säkerhetsskyddet, kommunalt självstyre och regionernas ekonomi behöver belysas mer ingående. Regionen bedömer också att de praktiska förutsättningarna för genomförandet behöver en djupare analys.

2 En nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet

Region Östergötland delar bedömningen att dagens informationsförsörjning inom hälso- och sjukvården är fragmenterad och att det finns behov av stärkt nationell samordning. En väl fungerande informationsförsörjning är central för att kunna erbjuda säker, effektiv och sammanhållen vård.

Regionen ser positivt på att staten tar ett tydligare ansvar för de grundläggande förutsättningarna för informationsutbyte. Samtidigt behöver ansvarsfördelningen mellan staten, regionerna, kommunerna, privata vårdgivare, SKR och Inera tydliggöras.

Utvecklingen bör bygga vidare på befintliga nationella investeringar och gemensamma lösningar såsom HSA, NPÖ, nationella säkerhetstjänster och etablerade integrationsplattformar. Nya statliga initiativ bör integreras med befintliga lösningar och inte skapa parallella infrastrukturer med ökade kostnader, otydliga ansvarsförhållanden och onödig administrativ belastning som följd.

Regionen efterlyser en samlad nationell målbild och arkitektur som tydliggör vilka komponenter som ska återanvändas, vilka som behöver vidareutvecklas, vilka informationskällor som ska vara auktoritativa samt hur identitets-, behörighets- och informationshantering ska fungera mellan systemen

3 Grundregister över vårdgivare

Region Östergötland är positiv till ambitionen att skapa tillgång till kvalitetssäkrad och strukturerad information om vårdgivare. Ett sådant stöd kan underlätta informationsutbyte, behörighetsstyrning och nationell vårdförmedling

Regionen anser dock att behovet av ett nytt nationellt grundregister inte är tillräckligt analyserat. Innan ett nytt register etableras bör det tydligt visas varför befintliga informationskällor och register inte kan vidareutvecklas för att uppfylla samma syfte.

Särskild vikt bör läggas vid att undvika dubbelrapportering och parallell registerförvaltning. Informationsöverföring bör så långt som möjligt bygga på automatiserad återanvändning av befintliga kvalitetssäkrade uppgifter. Regionen efterlyser också en tydligare analys av informationsansvar, informationskvalitet, förvaltningsansvar och långsiktiga kostnader.

4 Nationellt register över patienters vårdgivare

Region Östergötland delar bedömningen att vårdpersonal behöver bättre möjligheter att identifiera var relevanta patientuppgifter finns tillgängliga. Regionen anser dock att promemorian inte innehåller en tillräckligt utförlig analys av behovet av ett nationellt register över patienters vårdgivare.

Förslaget innebär att uppgifter om enskildas vårdkontakter samlas på nationell nivå. Även om registret inte ska innehålla journaluppgifter kan uppgifter om vilka vårdgivare en individ varit i kontakt med utgöra integritetskänslig information. Regionen bedömer därför att förslaget medför betydande integritetsaspekter och att proportionalitetsbedömningen behöver

utvecklas ytterligare, samt att konsekvenserna för den personliga integriteten, informationssäkerheten och säkerhetsskyddet inte är tillräckligt belysta i förslaget. Regionen anser även att konsekvenserna ur ett totalförsvarsperspektiv behöver analyseras närmare innan förslaget kan ligga till grund för lagstiftning.

5 Nationell vårdsökstjänst

Region Östergötland har inget att erinra mot ambitionen att förbättra möjligheterna till nationell vårdförmedling och ökad transparens kring vårdens tillgänglighet. Regionen bedömer att en nationell vårdsökstjänst kan bidra till ett bättre utnyttjande av vårdens samlade resurser och därigenom skapa bättre förutsättningar för patienter att få vård inom rimlig tid.

Samtidigt anser regionen att promemorian endast i begränsad utsträckning beskriver vilka konsekvenser förslaget får för berörda aktörer när det gäller ansvar, administration och informationshantering. De långsiktiga organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna är därför svåra att bedöma utifrån det underlag som presenteras.

6 Det ska inte längre krävas samtycke för behandling av personuppgifter inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Region Östergötland har inget att erinra mot förslaget att aktivt samtycke inte längre ska vara en förutsättning för behandling av personuppgifter inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Förslaget kan stärka patientsäkerheten, förbättra kontinuiteten och minska administrativa hinder för informationsutbyte.

Regionen vill samtidigt framhålla vikten av att regelverket blir tydligt och förutsebart för såväl patienter som vårdens verksamheter. Regionen anser vidare att vissa frågor kopplade till patienters självbestämmande, information till patienten och tillämpningen i olika verksamheter behöver belysas närmar

8.3.5 Särskilda skydds- och säkerhetsåtgärder

Region Östergötland delar bedömningen att höga krav måste ställas på informationssäkerhet, behörighetsstyrning, loggning och uppföljning.

Regionen anser dock att de säkerhetsmässiga konsekvenserna av de föreslagna registren är otillräckligt analyserade. Särskilt gäller detta frågor om säkerhetsskydd, kontinuitet, cyberhot och samhällets motståndskraft vid störningar eller antagonistiska angrepp. Mot bakgrund av att förslagen avser samhällsviktig verksamhet bedömer Region Östergötland att dessa aspekter behöver ges större utrymme i den fortsatta beredningen.

9 Integritets- och proportionalitetsbedömning

Region Östergötland delar uppfattningen att förbättrad informationsförsörjning kan ge betydande nyttor för patienter, vårdpersonal och vårdens verksamheter.

Regionen anser dock att promemorians proportionalitetsbedömning är relativt översiktlig i förhållande till omfattningen av de informationsmängder och de register som föreslås. Särskilt när det gäller registret över patienters vårdgivare behövs en mer utvecklad redovisning av integritetskonsekvenserna och avvägningen mellan nyttan av registret och det intrång som behandlingen av uppgifterna innebär för den enskilde.

10 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Region Östergötland bedömer att förslagen innebär omfattande förändringar för verksamheter, informationssystem och informationshantering. Genomförandet kommer att kräva systemanpassningar, integrationer, förändrade processer, utbildning och omfattande förändringsledning.

Regionen anser att den föreslagna tidplanen inte kan bedömas fullt ut innan tekniska krav, informationsmodeller och myndighetsföreskrifter har konkretiserats. Införandet bör därför ske stegvis och enligt en nationellt samordnad, realistisk införandeplan med lämpliga övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser

11.5 Konsekvenser för kommuner och regioner

Region Östergötland anser att konsekvensanalysen avseende kommuner och regioner är otillräcklig. Förslagen berör verksamheter med omfattande krav på informationshantering, informationssäkerhet, teknisk förvaltning och verksamhetsutveckling. Regionen bedömer att de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna är svåra att överblicka utifrån det underlag som redovisas i promemorian.

Region Östergötland efterlyser därför en mer fördjupad analys av konsekvenserna för regioner och kommuner.

11.5.6 Kommunalt självstyre

Region Östergötland anser att konsekvenserna för det kommunala självstyret behandlas alltför översiktligt. Förslagen innebär en ökad nationell styrning inom ett område där regioner och kommuner har ett betydande ansvar för verksamhet, informationshantering och digital utveckling. Regionen bedömer att promemorian inte tillräckligt analyserar hur självstyret påverkas av de föreslagna åtgärderna.

11.5.7 Finansieringsprincipen

Region Östergötland anser att de ekonomiska konsekvenserna för regioner och kommuner inte är tillräckligt belysta. Det är därför svårt att bedöma om promemorian ger ett fullständigt underlag för att värdera de samlade kostnader som förslagen kan medföra.

Regionen vill framhålla vikten av att finansieringsprincipen beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Samlad bedömning

Region Östergötland delar promemorians målsättning att stärka den nationella informationsförsörjningen inom hälso- och sjukvården och har inget att erinra mot den övergripande inriktningen i förslagen.

Regionen bedömer samtidigt att flera centrala delar av förslagen behöver analyseras ytterligare innan de genomförs. Detta gäller särskilt förslagen om grundregister över vårdgivare och nationellt register över patienters vårdgivare samt frågor om integritet, informationssäkerhet, säkerhetsskydd, genomförbarhet och konsekvenser för regioner och kommuner.

Det fortsatta beredningsarbetet bör präglas av principerna att information registreras en gång och återanvänds, att befintlig nationell infrastruktur används och vidareutvecklas, att ansvar följer rådighet över information samt att staten tar ett tydligt ansvar för styrning, standardisering, finansiering och långsiktig förvaltning. Därigenom kan en nationell digital infrastruktur utvecklas på ett rättssäkert, proportionerligt, säkert och långsiktigt hållbart sätt

Robert Ring

Utvecklings- och Digitaliseringsdirektör